

Folketingets Social og Ældreudvalg

Farum d. 29. september 2022

Notat: Åbent Samråd 29.9.2022 vedr. "Med børnene som våben"

Til orientering nedenstående to pressemeddelelser udsendt af Center for Familieudvikling i umiddelbar forlængelse af de to afsnit af TV2 dokumentaren "Med børnene som våben".

Center for Familieudvikling har igennem en årrække udviklet en række tiltag som i samarbejde med kommuner og Socialstyrelsen har adresseret problematikker og behov relateret til skilsmisser / samlivsbrud med fokus på børnenes perspektiv.

Pressemeddelelserne perspektiverer nogle af det familieretslige systems udfordringer og effekterne heraf, hvorfor det vil være naturligt at de problemstillinger der nævnes, adresseres af ministeren i forbindelse med åbent samråd 29.9.2022 kl. 14.30.

22. april 2022

Fik du også en knude i maven, da du så "Med børnene som våben"?

Den problematik, der blev sat fokus på i tv-programmet "Med børnene som våben", vist på TV2 i går aften, er ekstrem vigtig og en mørk plet på vores forsøg på at hjælpe højkonflikte skilsmissefamilier, mener Center for Familieudvikling.

"Når tv-programmet stiller spørgsmålet: 'Hjælper vi familier i højkonflikte skilsmisser godt nok?', er vores klare svar: Nej. For os hersker der ingen tvivl om, at vi skal gøre det langt bedre for de familier, end vi formår i dag," udtaler Søren Marcussen, leder af Skilsmisseafdelingen på Center for Familieudvikling og tilføjer:

"Tv-udsendelsen sætter fokus på, at omkring 300 børn årligt mister kontakt til en forælder som følge af højkonflikte skilsmisser. Forældrenes anklager mod hinanden, de alt for lange sagsbehandlingstider og forkerte afgørelser bevirker, at børnene bliver afskåret fra at have kontakt til en forælder, som de elsker og kunne have haft en hverdag med. Det er tankevækkende mange – og det er uden tvivl børnene, der er de allerstørste tabere."

"Faktisk er problemet ikke alene de 300 børn – selv om det er slemt nok. Op imod 3.000 børn lever hvert år i vedvarende konflikter som følge af højkonflikte skilsmisser. Det svarer til 10 % ud af alle skilsmisser. Konsekvensen her er ikke, at børnene helt mister kontakten til en forælder.

Problemet er, at børnene kommer i klemme – fanget mellem en mor og en far, der hader hinanden – og det har stor negativ indvirkning på deres trivsel. Det gælder årligt 3.000 børn i vores samfund," fortæller Søren Marcussen og siger videre:

"Jeg er mildest talt forundret over Jacob Buchs udtalelser, vicedirektør i Familieretshuset, som medvirker i tv-programmet. Han peger på, at det er reelle bekymringer, forældre i højkonflikte skilsmisser kommer med, og som Familieretshuset træffer afgørelse på baggrund af. Fra vores mangeårige arbejde med højkonflikte skilsmisser ved vi, at højkonflikte skilte forældre pr. definition anklager hinanden. Vi ved, at det netop er kendetegnende ved højkonflikte skilsmisseforældre, at de begynder at dæmonisere hinanden og anklage den andens forældrekompetencer. Når Jacob Buch ikke erkender det, løber Familieretshuset fra sit ansvar."

"Når Familieretshuset i alt for mange tilfælde placerer barnet hos kun den ene forælder, slukker de ikke den brand, der blusser – de kaster yderligere brænde på bålet. Deres argument om, at det gøres for at beskytte barnet, holder ganske enkelt ikke. Det er okay at blive skilt som par, men det er ikke okay at blive skilt som forældre og kæmpe for retten til at være den eneste forælder i barnets liv. Vi er nødt til at acceptere og arbejde for, at barnet har brug for begge sine forældre – når vi selvfølgelig ser bort fra de tilfælde, hvor der er bevist overgreb og vold," udtaler Søren Marcussen og fortsætter.

"Tv-programmet viser med al tydelighed, at vores behandlingssystem lider af nogle grundlæggende mangler: Der er for lang sagsbehandlingstid, og der bliver truffet forkerte afgørelser. Man kan sammenligne det med en kræftbehandling: For hver dag, uge og måned, der går, før den kræftramte kommer i gang med behandlingen, bliver det langt sværere at helbrede. Og det samme gælder højkonflikte skilsmisser: Jo længere vi venter med behandlingen, des større og mere ødelæggende bliver mistrivslen blandt de børn og forældre, der er fanget i højkonflikte skilsmisser."

Søren Marcussen siger videre: "Lige så vigtigt er det at fremhæve, at vores system i dag ikke formår at tilbyde kvalificeret behandling med fokus på forældrene. Familieretshuset har i vores optik ikke ressourcer eller profil til at kunne tilbyde langvarig behandling – dvs. evidensbårne indsatser og metoder, der løftes af specialiserede enheder, og som særligt retter sig mod at hjælpe forældre til rent faktisk at stoppe konflikterne."

"Der er ingen tvivl om, at vi har bug for politisk handling til at anerkende problemet med højkonflikte skilsmisser, som rammer så mange børn og forældre hvert år. Tv-programmet "Med børnene som våben" bekræfter, at der er desperat brug for en politisk stillingtagen og beslutning på to vigtige områder: Hvordan får vi udviklet målrettede behandlingsprogrammer og trænet specialiserede teams til at varetage opgaven? Og hvilke institutioner skal udføre sådanne behandlingstilbud?," siger Søren Marcussen og slutter af:

"Vi kan lade os inspirere af andre lande som f.eks. England, hvor det er muligt for retten at pålægge forældre i højkonflikte skilsmisser at modtage hjælp og behandling. I disse tilfælde søger forældrene sjældent selv behandlingshjælp. Derfor har vi brug for systemer, der henviser til steder, hvor forældre og børn får den hjælp, de har brug for. Behandlingsprogrammet "Sammen Om Børnene" – der er afprøvet i både Danmark og Holland i nyere tid – er ét eksempel på et sådan behandlingstilbud, der har vist positive resultater for børn og forældre i højkonflikte skilsmisser."

29. april 2022

Mor og far, vil I ikke godt holde op med at slås?

I går blev andet afsnit af "Med børnene som våben" vist på TV2, og det gjorde ikke knuden i maven mindre.

De barske kendsgerninger er, at en del af de skilsmisser, vi producerer i dag, tager børn skade af. Hvert år kommer omtrent 300 børn i klemme mellem en mor og far, der bekriger hinanden i højkonflikte skilsmisser. Og det system, der er sat i verden for at hjælpe familierne, formår ikke at lytte til børnene på en måde, som fjerner den stemme af skyld, der kan runge i deres indre.

Som myndighedspersoner stiller vi børn i højkonflikte skilsmisser overfor spørgsmål om forældremyndighed og -samvær: Vil du helst bo hos mor eller far? Kan du bedst lide mor eller far?

Spørgsmålene udtrykker velmenende ønsker om at lytte til barnets perspektiv, men konsekvensen er ofte en anden. Spørgsmålene kalder på, at barnet skal tage ansvar for en konflikt, som ikke er deres. Alt for ofte overhører vi det budskab, barnet sender tilbage til os som forældre og myndighedspersoner. Ikke et budskab om en dag eller en uge mere hos enten den ene eller anden forælder, men et budskab, der går før alt andet: Mor og far, vil I ikke godt holde op med at slås?

"Vi må simpelthen ikke lægge det ansvar over på børnene at skulle vælge side mellem mor og far. Børn danner deres meninger i mødet med de primære omsorgspersoner. Og når børn bliver taget som gidsler i en konflikt mellem forældre, der er i krig med hinanden, ved børnene ikke, hvad der er op og ned. De føler sig fortabte og ulykkelige," siger Søren Marcussen fra Center for Familieudvikling, som gennem mange år har arbejdet med at hjælpe familier fanget i højkonflikte skilsmisser.

"Vi ser, at det stiller barnet i et vanskeligt dilemma, når mor og far bliver mere og mere konfliktfyldte, og når konflikten også kommer til at handle om samvær med barnet. Barnet ønsker måske kontakt til begge forældre. Men barnet bliver fanget i, at hvis det undlader at vælge side, risikerer det, at kontakten til begge omsorgspersoner kan blive udfordret. Det vækker en grundlæggende frygt i barnet: Så er der ingen, der kan tage sig af mig," siger Søren Marcussen.

"I de situationer skal vi være langt mere forsigtige og nænsomme, når vi lytter til børnenes udsagn. Vi er nødt til at komme tæt på børnene og forstå, hvad der sker i deres hverdag, når de er fanget mellem en mor og far, der hader hinanden. Ellers bliver udfaldet, som vi ser i dag: At børn, der kunne have haft en hverdag med en forælder, de elsker, mister kontakten som følge af en vedvarende konflikt med gensidige forældreanklager, lang sagsbehandlingstid og forkerte afgørelser," udtaler Søren Marcussen.

Med henvisning til familier i højkonflikte skilsmisser anerkender også vicedirektøren i Familieretshuset, Jacob Buch, at der er visse familier, de ikke kan hjælpe. Her er der brug for andre tilbud end dem, der allerede findes i Familieretshusets portefølje.

”Det er vigtigt med den erkendelse, for skal vi se fremad, er problemet med højkonflikte skilsmisser kun lige begyndt. Der er ingen tvivl om, at der er akut brug for metoder og programmer, hvor vi bl.a. bliver dygtigere til at lytte indgående og opmærksomt til børn, så vi rent faktisk kan hjælpe dem. Ligesom det er afgørende, at vi udvikler programmer, hvor forældre kan blive pålagt at arbejde med deres konflikter. Skal vi ændre den ulykkelige situation, at børn mister kontakt til den ene forælder som følge af højkonflikte skilsmisser, må vi hjælpe forældrene ud af krigen og blive bedre til at lytte til børnene – ikke alene høre, hvad børnene siger, men også forstå, hvad de i grunden ønsker og har brug for. Først der kan vi begynde at sætte børnene fri af konflikten,” siger Søren Marcussen fra Center for Familieudvikling.

Med venlig hilsen

Jan Bækgaard Nielsen
Gammelgårdsvej 17
3520 Farum